

Hakemus

Terveydensuojelulain (763/1994) 20 §:n mukainen hakemus
riskinarvioinnin hyväksymisestä

Dnro ja saapumispäivämäärä (viranomaisen täyttää)

Espoon seudun ympäristöterveys tarkastettu/hyväksytty . . . .20 , § Terveydensuojeluviranomainen		
1. Toiminnanharjoittajan tiedot		
Toiminimi (kaupparekisterissä)	Y-tunnus	
Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Toiminnanharjoittaja/Yhteyshenkilö		
Puhelinnumero	Sähköposti ja/tai faksi	
Vedenjakelualue jota hakemus koskee (kts. liite 1)	Vedenjakelualueelle toimitettavan talousveden määrä	
Käyttäjien määrä	m ³ /a	m ³ /d
2. Laskutustiedot ja osoite		
Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka

Kohtien 3.1 – 3.8 täyttämiseen ohjeet liitteessä 1

3. Riskinarviointi	
Tehty pvm:	Päivitetty pvm:
3.1. Riskinarvioinnissa ja riskienhallinnassa käytetty menetelmä	
3.2 Miten vedenottamoiden suoja-alueääräykset, pohjavesialueen suojelusuunnitelma ja raakaveden lähteenä käytettävien vesimuodostumien ominaispiirteiden ja tilan seurannan tulokset on huomioitu riskinarvioinnissa	

LIITE 1

OHJEET LOMAKKEEN TÄYTTÄMISEKSI

Vedenjakelualueella tarkoitetaan sellaista talousveden jakeluverkon yhtenäistä osaa, jossa talousveden laatu on jokseenkin tasainen ja jossa talousveden toimituksesta vastaa yksi talousvettä toimittava laitos, sekä veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden käyttäjinä olevia kotitalouksia, elintarvikehuoneistoja sekä julkisen tai kaupallisen toiminnan harjoittajia.

3.1 Riskinarvioinnissa ja riskienhallinnassa käytetty menetelmä

Jotta riskinarviointi on hyväksyttävissä, se pitää olla tehty WSP-periaatteen mukaisesti, ja sen pitää kattaa koko talousveden tuotantoketju (raakavesi, raakaveden muodostumisalue tai valuma-alue, vedenottamot, vedenkäsittely, vedenjakeluverkosto ja veden varastointi).

WSP:ssä arvioidaan koko talousveden vedentuotantoketjuun liittyvät terveydelliset vaarat ja luodaan vaaroista aiheutuville riskeille hallintakeinot. Riskienhallinnan yleinen periaate, jota myös WSP noudattaa, on kuvattu esimerkiksi standardissa SFS-EN15975-2 (Juomavesijärjestelmien turvallisuus. Suuntaviivat riskien- ja kriisienhallintaan) tai se voidaan tehdä verkkopohjaisella WSP-työkalulla (<https://wspssp.fi>), jolloin standardia ei tarvitse hankkia.

Tarkistuslista ei kuitenkaan anna valmiita riskien hallintakeinoja, vaan toiminnanharjoittajan on määritettävä ne erikseen ja huolehdittava, että kunnan terveydensuojeluviranomaiselle voidaan esittää kaikki riskinarvioinnin hyväksymiseen tarvittavat talousvesiasetuksen 7 a §:n mukaiset selvitykset.

3.2 Miten vedenottamoiden suoja-alueääräykset, pohjavesialueen suojelusuunnitelma ja raakaveden lähteenä käytettävien vesimuodostumien ominaispiirteiden ja tilan seurannan tulokset on huomioitu riskinarvioinnissa

Selvityksessä kerrotaan esimerkiksi, onko vedenottamalla vesilain (587/2011) mukaista suoja-aluetta, onko pohjavesialueelle tehty suojelusuunnitelma ja onko toimenpide-ehdotukset toimeenpantu ja miten riskinarvioinnissa on otettu huomioon raakaveden laatua mahdollisesti pilaavat toiminnot ja pilaantuneet maa-alueet.

Pohjaveden muodostumisalueiden riskinarviointia ei tarvitse tehdä erikseen WSP-työkalulla, jos pohjavesialueen suojelusuunnitelma on ajan tasalla. Jos pohjavesialueen suojelusuunnitelma ei ole ajan tasalla, pohjaveden muodostumisalueiden riskinarviointi ja toimenpiteet riskien hallintaan saattamiseksi kirjataan WSP-suunnitelmaan. Tietojen kokoamiseksi kannattaa olla yhteydessä ELY-keskuksen vesiasiantuntijoihin ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

3.3 Riskinarviointiin ja riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyyn osallistuneet henkilöt

Riittävän asiantuntevan työryhmän kokoonpano riippuu mm. paikallisista olosuhteista ja vedentuotantoketjun rakenteesta. Työryhmällä pitää olla riittävän laaja näkemys laitoksesta, sen toiminoista ja toimintaympäristöstä. Yhteistyö sidosryhmien kesken on erityisen tärkeää tunnistettaessa ja arvioitaessa raakavedenhankinnan riskejä sekä vedenjakeluun liittyviä riskejä. Laitoksen oman henkilökunnan on osallistuttava aina riskinarviointiin ja riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyyn. Siten esimerkiksi yksinomaan konsultin laatima riskinarviointi ei ole hyväksyttävissä.

Laitoksen edustajat muodostavat ydinryhmän, jonka lisäksi ryhmätapaamisiin voidaan kutsua kunnan/kuntien muita toimijoita tapaamisten aiheista riippuen. Terveysturvaviranomaisen on oltava riskinarviointityössä mukana, sillä TsL:n 20 §:n 2 momentin mukaan riskinarviointi on tehtävä toiminnanharjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä. Viranomaisilta saatavan tiedon on oltava WSP-työryhmän käytettävissä vedentuotantoketjua arvioitaessa ja esimerkiksi alla esitettyjen viranomaisten pitää olla tietoisia WSP:n laatimisesta:

- Terveysturvaviranomainen
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- ELY-keskus
- Kunnan rakennusvalvontaviranomainen
- Kunnan kaavoituksesta vastaava
- Pelastusviranomainen

Lisäksi yhteistyötä on hyvä tehdä merkittävien talousvettä käyttävien toimijoiden kanssa, esim. elintarviketeollisuus ja sairaalat sekä sellaisten toiminnanharjoittajien kanssa, joiden toiminta voi vaikuttaa raakaveden laatuun, esim. teollisuuslaitokset. Jos laitos ostaa veden tukkulaitokselta, tukkulaitoksen on osallistuttava riskinarviointiin vähintään luovuttamalla laitoksen käyttöön tiedot myytävään veteen kohdistuvista riskeistä ja niiden hallintatoimista.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

3.4 Luettelo tunnetuista riskeistä, joista voi aiheutua vedenjakoalueella jaettavan talousveden saastumista

Riskit on tunnistettava vedentuotantoketjun kaikista osista, ja tunnistetuista riskeistä on laadittava luettelo, josta selviää vähintään, mihin vedentuotantoketjun osaan riski kuuluu. Luettelosta olisi hyvä selvitä myös tunnistetun riskin suuruus. WSP-työkalusta saa tulostettua suoraan luettelot tunnistetuista riskeistä, jotka on jaoteltu joko riskin paikan tai suuruuden mukaiseen järjestykseen. Riskiluetteloa hyödynnetään talousvettä toimittavan säännöllisen viranomaisvalvonnan, laitoksen omavalvonnan, laitoksen varautumissuunnitelman ja terveysturvaviranomaisen häiriötilannesuunnitelman laatimisessa.

Tunnistettu riski voi olla esim.:

- a) Vedenottamon lähellä olevasta pilaantuneesta maa-alueesta voi suotautua haitallisia aineita talousveteen.
- b) Ylävesisäiliöön voi mennä tuuletusaukon kautta pieneläimiä ja lintuja.
- c) Flotaatiokäsittelyn häiriö: sakan poisto ei toimi.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

3.5 Luettelo laitoksen käytössä olevista riskinhallintatoimenpiteistä riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi

Jokaiselle tunnistetulle vähintään keskitason riskille on pyrittävä määrittämään hallintatoimenpide, jolla riskin todennäköisyyttä tai haitallista seurausta voidaan pienentää. Jos tunnistetulle riskille ei ole olemassa kohtuullisin toimenpitein käyttöönotettavaa hallintakeinoja tai hallintakeino ei pienennä riskiä riittävästi, tunnistetun riskin toteutuminen on otettava huomioon laitoksen varautumissuunnitelmassa ja terveysturvaviranomaisen häiriötilannesuunnitelmassa.

Riskinhallintatoimenpide kohdassa 4 luetelluille riskeille voi olla esim.:

- a) Suojapumppaus ja kloorifenolin tutkiminen.
- b) Ritolät, jotka estävät pieneläinten ja lintujen pääsemisen tuuletusaukosta säiliöön.

c) Sakan poistolaitteiston huoltovälin tihentäminen, dispersiovesisuuttimien huoltovälin tihentäminen WSP-työkalussa saa erikseen merkittyä ja tulostettua ne riskienhallintatoimenpiteet, jotka on otettava huomioon häiriötillanesuunnittelussa.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

3.6 Seurantaohjelma riskienhallintatoimenpiteiden toimivuuden varmistamiseksi

Käyttöön otetun riskienhallintamenetelmän osalta on määriteltävä, miten varmistetaan menetelmän toimivuus. Riskienhallintatoimenpiteiden toimivuuden seuranta kuuluu laitoksen omavalvontaan ja se kannattaa kytkeä mahdollisuuksien mukaan osaksi toiminnan normaalia ja jatkuvaa operointia ja tarkkailua.

Seurantaohjelma riskienhallintatoimenpiteiden varmistamiseksi kohdassa 4 luetelluille riskeille voi olla esim.:

- a) Laitoksen omavalvonnassa otetaan pohjavesialueen tarkkailuputkesta X kloorifenolinäytteet joka toisen kuukauden ensimmäisenä maanantaina. Laitosmies tarkistaa viikoittaisella vedenottamokäynnillä, että suojapumppaus toimii.
- b) Ylävesisäiliön tuuletusritilän kunto tarkastetaan vesisäiliökäynnin yhteydessä jokaisen vuoden toukokuussa.
- c) Laitosmies tarkistaa kerran päivässä sakan poistolaitteen toimivuuden. Seurantaohjelman saa tulostettua WSP-työkalusta.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

3.7 Tarvittaessa toimenpideohjelma uusien riskienhallintatoimenpiteiden käyttöönottamiseksi

Jos olemassa olevat riskienhallintatoimenpiteet eivät ole riittäviä ja parempi riskienhallinta on mahdollista kohtuullisin toimenpitein, laaditaan toimenpideohjelma tarvittavien riskienhallintatoimenpiteiden käyttöönottamiseksi.

Toimenpideohjelmassa voi olla kohdassa 4 luetelluille riskeille esim:

- a) Kunnan ympäristönsuojelutarkastaja tekee ELY-keskukselle ilmoituksen pilaantuneen maan kunnostamisesta ja kunta aloittaa kunnostuksen. Kunnostuksen ajaksi laitoksella otetaan käyttöön aktiivihiihiisuodatus.
- b) Vesitornin tuuletusritilät korvataan ilmansuodattimilla vesitornin saneerauksen yhteydessä.
- c) Selvitetään, voiko sakan poistolaitteen toiminnan varmistaa automaattihälyttimellä. WSP-työkalulla voidaan määrittellä ne riskienhallintatoimenpiteet, jotka ovat laitoksen käytössä ja jotka ovat suunnitteilla. Uusien riskienhallintatoimenpiteiden tila (käytössä / ei käytössä) näkyy toimenpideohjelmassa.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

3.8 Yhteenvedo riskinarvioinnin suorittamisesta ja sen tuloksista vedenkäyttäjien tiedottamista varten

Talousettä toimittavan laitoksen on tiedotettava toimittamansa veden laadusta ja riskinarvioinnin suorittamisesta ja sen yhteenvedosta veden käyttäjille. Esimerkiksi verkkosivut, sanomalehdet, asiakastiedotteet ja sosiaalinen media ovat hyviä tiedottamiskanavia talousveden laadusta. Riskinarvioinnista on hyvä olla pysyväluontoinen yhteenvedo esimerkiksi verkkosivuilla. Riskinarvioinnista ja sen yhteenvedosta tiedotettaessa voidaan kertoa hyvin yleisellä tasolla, miten riskejä on arvioitu ja kuinka niitä hallitaan. Yhteenvedossa esitetään asioita, jotka ovat vaikuttaneet valvontatutkimusohjelman laatimiseen.

Yhteenvedossa ei saa esittää liian yksityiskohtaisia tietoja riskeistä ja niiden hallintatoimenpiteistä, jotta tietoja ei voi käyttää laitoksen toiminnan tarkoitukselliseksi vahingoittamiseksi.

Tarvittaessa voi täydentää liitteillä.

Esimerkki riskinarvioinnin yhteenvedosta:

Riskinarviointi on tehty Maailman terveysjärjestön suositteleman Water Safety Plan -periaatteen mukaisesti. Terveydensuojeluviranomainen on hyväksynyt riskinarvioinnin (pvm).

Riskinarvioinnin perusteella talousvedestä valvotaan tiennetysti [muuttuja/muuttajat, selitys miksi valvontaa tiennetty].

Lisäksi valvotaan [muuttujaa/muuttujia, selitys miksi valvotaan], joka ei sisälly sosiaali- ja terveysministeriön talousvesiasetuksessa 1352/2015 säädettyihin muuttujiin.

Riskinarvioinnin perusteella valvotaan harvennetusti [muuttujaa/muuttujia], ja asetuksessa 1352/2015 säädetyn [muuttuja/muuttajat] valvonta on lopetettu, koska [selitys, miksi valvonta lopetettu].

Hakemus liitteineen toimitetaan alla olevaan osoitteeseen tai sähköpostitse.

Espoon seudun ympäristöterveys
PL 210
02070 ESPOON KAUPUNKI
talousvesivalvonta@espoo.fi